

MMFS 09.31

Birinci Baskı
Mayıs 2019

El Yapımı Patlayıcı (EYP) İmhası

Türkiye Cumhuriyeti Milli Mayın Faaliyet Otoritesi
Millî Savunma Bakanlığı
Millî Mayın Faaliyet Merkezi Dairesi Başkanlığı
Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü Yerleşkesi
Döğol Caddesi No:4 Anadolu Meydanı (Tandoğan)
06330 Yenimahalle / Ankara/TÜRKİYE

E-posta: mafam@msb.gov.tr
Tel: 0 (312) 4025430-31-32-33
Faks: 0 (312) 2131826
(Web: <https://mafam.msb.gov.tr>)

Uyarı

Bu doküman, kapak sayfasında belirtilen tarihten itibaren yürürlüktedir. Milli Mayın Faaliyet Standartları (MMFS) sürekli gözden geçirme ve revizyona tabi olduğundan, kullanıcılar dokümanın durumunu doğrulamak için, MAFAM İnternet sitesine (<https://mafam.msb.gov.tr>) başvurmalıdır.

Telif Hakkı

Bu doküman, bir Milli Mayın Faaliyet Standardıdır (MMFS) ve telif hakları MAFAM'a aittir. Bu doküman veya bir kısmı, MAFAM'ın önceden yazılı izni olmaksızın, hiçbir biçimde veya vasıta ile ve başka amaçlarla kopyalanamaz, saklanamaz veya iletilemez.

Bu doküman satılamaz.

Türkiye Cumhuriyeti Milli Mayın Faaliyet Otoritesi

Millî Savunma Bakanlığı

Millî Mayın Faaliyet Merkezi Dairesi Başkanlığı

Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü Yerleşkesi

Döğol Caddesi No:4 Anadolu Meydanı (Tandoğan)

06330 Yenimahalle / ANKARA

E-posta: mafam@msb.gov.tr

Tel: 0 (312) 4025430-31-32-33

Faks: 0 (312) 2131826

(Web: <https://mafam.msb.gov.tr>)

MMFS-Mayıs 2019

Tüm hakları saklıdır.

İçindekiler

İçindekiler.....	iii
Önsöz.....	v
Giriş.....	vi
1. Kapsam	1
2. Referanslar	1
3. Terimler, tanımlar ve kısaltmalar.....	1
4. Genel hususlar.....	2
4.1. Personelin güvenliği.....	2
4.2. Tehdit analizi ve tehdit değerlendirme.....	2
4.3. EYP kategorileri.....	2
4.4. Toplum katılımı.....	3
5. Mayın faaliyet usulleri ve EYP imhasına operasyonel bir yaklaşım.....	3
5.1. Temel esaslar.....	3
5.2. Genel ilkeler	3
5.3. Zorunlu eylemler	4
5.4. Çalışma uygulamaları.....	4
5.5. Yönetimin gözetimi ve yönlendirmeleri	5
6. EYP imha aşamaları.....	5
6.1. Aşama 1: Varış ve ilk sorgulama	5
6.1.1. Emniyet şeridi ve tahliye.....	5
6.1.2. Kentsel güvenlik mesafeleri	5
6.2. Aşama 2: Detaylı sorgulama ve tehdit değerlendirme.....	6
6.2.1. Detaylı sorgulama	6
6.2.2. Tehdit değerlendirme	6
6.3. Aşama 3: Değerlendirme ve planlama.....	7
6.3.1. Planlama.....	7
6.4. Aşama 4: Görevin icrası	8
6.4.1. İşaretle, sakın ve raporla	8
6.4.2. Yerinde imha (Yüksek infilak)	8
6.4.3. Yerinde imha (Yakma/alçak infilak)	9
6.4.4. Etkisiz hale getirme usulleri	9
6.5. Aşama 5: Nihai imha ve raporlama	9
6.5.1. Nihai imha.....	9
6.5.2. Bilgi yönetimi ve raporlama	10
7. Nitelikler ve eğitim	10
7.1. Nitelikler	10
7.2. Belgeleme	11
7.3. EYP imhası niteliklerinin kalitesi ve denetimi	12
7.4. EYP imha ekibi.....	12
8. Kalite yönetimi	12

9. Sorumluluklar	12
9.1. Milli Mayın Faaliyet Otoritesi (MMFO)	12
9.2. Mayın faaliyet kuruluşları.....	13
9.3. EYP imha eğitimi organizasyonu	13
EK-A Referanslar	14
EK-B Operasyonel Teçhizat.....	15
Değişiklik Kaydı	17

Önsöz

İnsani mayın temizleme programları için uluslararası standartlar, ilk olarak Temmuz 1996'da Danimarka'da yapılan uluslararası teknik konferansta çalışma grupları tarafından önerilmiştir. Mayın temizlemenin tüm yönleri için ölçütler belirlenmiş; standartlar önerilmiş ve "temizleme" için evrensel bir tanım üzerinde uzlaşmıştır. 1996 yılı sonlarında, Danimarka'da önerilen ilkeler, Birleşmiş Milletler (BM) öncülüğündeki bir çalışma grubu tarafından geliştirilmiş ve İnsani Mayın Temizleme Faaliyetleri için Uluslararası Standartlar hazırlanmıştır. Birinci baskı, Mart 1997'de BM Mayın Eylem Servisi (UNMAS) tarafından yayımlanmıştır.

Bu ilk standartların kapsamı, başta mayın risk eğitimi ve mayın mağdurlarına yardımı olmak üzere mayın faaliyetinin diğer bileşenlerini içerecek ve operasyonel usuller, uygulamalar ve normlarda yapılan değişiklikleri yansıtacak şekilde genişletilmiştir. Standartlar yeniden geliştirilmiş ve Uluslararası Mayın Faaliyet Standartları (IMAS) adını almıştır.

Birleşmiş Milletler, standartların geliştirilmesi ve sürdürülmesi dâhil olmak üzere, mayın faaliyet programlarının etkili biçimde uygulanması ve teşvik edilmesinden genel olarak sorumludur. Bu bağlamda UNMAS, Birleşmiş Milletler bünyesinde, IMAS'ın geliştirilmesi ve sürdürülmesinden sorumlu olan ofistir. IMAS, Cenevre Uluslararası İnsani Mayın Temizleme Merkezi'nin desteğiyle hazırlanmıştır.

IMAS'ı hazırlama, gözden geçirme ve revize etme çalışmaları; uluslararası kuruluşlar, devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının desteğiyle, teknik komiteler tarafından yürütülmektedir. Her standardın en son versiyonu, teknik komite çalışmaları hakkında bilgiler ile birlikte <http://www.mineactionstandards.org/> sitesinde bulunmaktadır. Gelişen mayın faaliyet normları ve uygulamalarını yansıtmak ve uluslararası düzenlemeler ve gereklerde meydana gelen değişiklikleri dâhil etmek amacıyla, IMAS asgari olarak üç yılda bir gözden geçirilmektedir.

1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 342'nci maddesi kapsamında Türkiye Cumhuriyeti sınırları dâhilinde ve görevlendirilmesi halinde yurt dışında gerçekleştirilmesi planlanan insani maksatlı mayın ve/veya patlamamış mühimmat temizliğine yönelik faaliyetler ile Millî Mayın Temizleme Standartlarını hazırlamak/güncel bulundurmaktan Millî Mayın Faaliyet Merkezi (MAFAM) D.Bşk.lığı sorumludur.

Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan uluslararası standartlar ışığında Millî Mayın Faaliyet Standartları (MMFS) oluşturulmuştur.

Giriş

Mayın faaliyetlerinin, El Yapımı Patlayıcılar (EYP) da dâhil olmak üzere, çatışma sonucu ortaya çıkan çok çeşitli tehditlere cevap vermesi gerekmektedir. Milli Mayın Faaliyet Standartları (MMFS), resmi olarak belirlenmiş imalat standartlarına göre üretilen Patlayıcı Maddenin (PM) yarattığı riskleri azaltmaya odaklanmaktadır. Dolayısıyla bu standart, mayın faaliyeti operasyonları için mevcut rehberliği tamamlamak amacıyla oluşturulmuştur. Bağımsız bir belge olarak değil; uygulandığında yürütülen faaliyetlerde güvenlik, kalite ve verimlilik sağlayan ve böylece mayın faaliyet işlemlerinde güven oluşturan bir MMFS çerçevesinin ayrılmaz bir parçası olarak görülmelidir. Bu nedenle aşağıdaki metinde yer alan diğer standartlara yapılan atıflar, standardın bu bölümünün hükümlerini oluşturmaktadır.

Bir EYP; PM, kirletici, öldürücü, zararlı, yanıcı piroteknik malzemeler veya tahrip etmek, deforme etmek, rahatsız veya taciz etmek için tasarlanmış kimyasalları içermektedir.

Tanım gereği, EYP yapımı için belli bir üretim standardı yoktur. Ayrıca EYP yapanlar cihazın özelliklerini ve işleyişini sürekli olarak değiştirir. EYP'ler çeşitli durumlarda kullanılmaktadır. Bunlar arasında açık alanda kullanım (hareketliliği önlemek ve/veya korunan bir alana, kaynağa veya tesise yaklaşma gibi belirli açık alanlara erişimi engellemek için), kentsel alanlarda veya binalarda kullanım (farklı bir teknik zorluk arz eder ve ek beceri, teçhizat ve usul gerektirir) gibi. EYP'ler dünyanın en eski silah türleri arasında olmasına rağmen, EYP'ler devlet dışı silahlı gruplar tarafından son yıllarda tercih edilmektedir. EYP'ler insani erişimi engelleyerek siviller, uluslararası yardım kuruluşları ve temizlik kuruluşları üzerinde etki eder. Sonuç olarak, son zamanlarda çıkan çatışmalarda EYP'lerin yaygın olarak kullanılması insani olumsuz etkiler yaratmış ve ele alınması gereken önemli bir konu olmuştur.

Bir mayın faaliyeti kapsamında EYP imhasının aşamaları; EYP'lerin yerinin tespiti¹, tanımlanması, etkisiz hale getirilmesi ve son olarak ortadan kaldırılmasından oluşmaktadır. EYP imhası faaliyetlerini herhangi bir kapsamda yürütmek için mayın faaliyet kuruluşları görevlendirilebilir; bu nedenle yürütülen belirli bir görev veya operasyonla ilgili hususlara daima dikkat etmek gereklidir. Harekât sahasının durumu ve karmaşıklığı, EYP imhasını güvenli bir şekilde gerçekleştirmek için gereken beceriler üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. EYP imhasının emniyetli bir şekilde yürütülmesi, çalıştıkları alanın ve bu tür cihazların artan karmaşıklığına dair tam bir anlayışa sahip olan, uygun şekilde eğitilmiş ve kalifiye operatörlere bağlıdır.

Bu standardın genel amacı, mayın faaliyet operasyonlarının bir parçası olarak EYP imhası yönetimi için şartname ve rehberlik sağlamaktır. Bu standart, bireylerin ihtiyaç duyduğu yetkinlikleri, mayın faaliyeti kapsamında EYP imhası operasyonları ile ilgili asgari gereklilikleri karşıladığını özetlemektedir. Temizleme operasyonları için kalite gereklilikleri diğer MMFS'lerde ele alındığından bu standartta belirtilmemektedir.

EYP imhası, Patlayıcı Madde Keşif ve İmhası (PMKİ)'nin belirli bir alt kümesi olarak ilke ve yönetim sorumluluklarını kapsar.

¹ Cihazın/bileşenlerin konumu, belirli bir EYP'yi imha etmekle görevli EYP operatörü tarafından belirtilir.

El Yapımı Patlayıcı (EYP) İmhası

1. Kapsam

Bu standart, EYP imha faaliyetlerini planlama, yürütme ve raporlama gerekliliklerini detaylandırmaktadır. Bununla beraber; EYP imhasının bir mayın faaliyet programının parçası olarak yürütüldüğü kuruluşların sorumlulukları ve yükümlülüklerini de kapsamaktadır.² Bu kapsamda, EYP imhası, mayın faaliyet kuruluşları tarafından yürütülen birincil aktivite veya diğer mayın faaliyetleri ile ilişkili bir aktivite olabilir. Temizlik için kalite gereksinimleri diğer standartlarda ele alınmaktadır.

2. Referanslar

Referanslar listesi EK-A'da verilmiştir. Referanslar, bu standartta atıf yapılan ve bu standardın hükümlerinin bir parçasını oluşturan önemli dokümanlardır.

3. Terimler, tanımlar ve kısaltmalar

MMFS 09.31 standartlar serisinde kullanılan tüm terim ve tanımlara ilişkin açıklamaların bulunduğu sözlük, MMFS 04.10'da sunulmaktadır.

IMAS standartlar serisinde, “-ecek (İngilizce “shall”), “-meli (İngilizce “should”) ve “-ebilir (İngilizce “may”), istenen uyum derecesini belirtmek için kullanılmaktadır. Bu kullanım, ISO standartları ve kılavuzlarındaki dil ile uyumludur.

- a. “-ecek (İngilizce “shall”), standarda uymak için uygulanacak gerekler, yöntemler veya özellikleri belirtir.
- b. “-meli (İngilizce “should”), tercih edilen gerekler, yöntemler veya özellikleri belirtir.
- c. “-ebilir (İngilizce “may”) ise, muhtemel bir yöntem veya hareket tarzını belirtir.

“**Milli Mayın Faaliyet Otoritesi**” (MMFO) terimi, mayından etkilenen bir ülkede, mayın faaliyetini düzenleme, yönetme ve koordine etme sorumluluğu verilen, genellikle bakanlıklar arası bir komite olan devlet kurumunu ifade eder.

Not: Türkiye Cumhuriyetinde MMFO'nun yetki ve sorumlulukları Milli Mayın Faaliyet Merkezi Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

“**El Yapımı Patlayıcı**” terimi, PM, kirletici, öldürücü, zararlı, yanıcı piroteknik malzemeler veya tahrip etmek, deforme etmek, rahatsız veya taciz etmek için tasarlanmış kimyasalları içermektedir.

² Mayın Faaliyetinin tanımı ve kapsamı için 01.10'a bakınız.

“El Yapımı Patlayıcı İmhası” terimi, EYP’lerin yerinin tespiti, tanımlanması, etkisiz hale getirilmesi ve son olarak ortadan kaldırılmasından oluşmaktadır.³

“Olumlu Eylem” terimi, PM’ye dışarıdan gelecek başlatıcı etkileri engelleyecek, EYP’nin yerinden hareket etmemesini sağlayacak tüm emniyete alma faaliyetleri ile EYP’nin tahrip edilmesini de kapsayan, operatör tarafından icra edilen tüm hareketleri ifade eder.⁴

“Güvenli Bekleme Süre(ler)si” terimi, bir operatörün⁵, uzak veya yarı uzak bir olumlu eylem gerçekleştirdikten sonraki yaklaşımları içeren, manuel bir yaklaşım yapmadan önce geçmesi gereken bekleme sürelerini belirtir.⁶

“Uzaktan Eylem” terimi, bir PMKİ operatörünün PMKİ kontrol noktasından çıkmasına ve şüpheli PM’ye yaklaşmasına gerek kalmadan yapılabilecek olumlu eylemleri ifade eder.

“Yarı Uzaktan Eylem” terimi, PMKİ operatörünün PMKİ kontrol noktasından çıkmasını ve PM’nin yakın çevresine yaklaşmasını ve ardından bir kez uzaktan çalıştırılan/etkinleştirilen bir PMKİ cihazını yerleştirip kontrol noktasına geri dönmesini gerektiren olumlu eylemleri ifade eder.

“Güvenli Hale Getirme Usulleri” terimi, PM’nin istenmeyen bir patlamasını önlemek için bileşenlerine ayırmak, işlevsiz hale getirmeye yönelik PMKİ yöntemlerinin ve araçlarının kullanılmasını ifade eder.⁷

4. Genel hususlar

4.1. Personelin güvenliği

Mayın faaliyet kuruluşlarının, faaliyet gösterdikleri durumlara duyarlı olmaları gerekir. EYP’den etkilenen bölgelerde çalışan personelin emniyet seviyesi, karşılaşılan EYP kirliliğinin nevi ve harekât sahasındaki yüksek seviyedeki belirsizlik nedeniyle devamlı değerlendirilmelidir. Herhangi bir mayın faaliyet müdahalesinde olduğu gibi, insani prensipler desteklenmeli ve operasyonların uygun olup olmadığının belirlenmesinde ön planda tutulmalıdır.

4.2. Tehdit analizi ve tehdit değerlendirmesi

Tehdit analizi (stratejik düzeyde) ve tehdit değerlendirmesi (sahada/görev düzeyinde) güvenli, etkili ve verimli EYP imhası operasyonlarının gerçekleştirilmesinden önce önem arz eden işlemlerdir. Bu konularda rehberlik MMFS 07.14’te verilmiştir.

4.3. EYP kategorileri

EYP’ler genellikle bir anahtar, güç kaynağı, başlatıcı, kap ve bir ana imla hakkında (patlayıcılar) oluşur. Tüm EYP’ler zamanlanmış, komutalı veya kurban başlatmalı olarak sınıflandırılabilir.

³ Cihazın/bileşenlerin konumu, belirli bir EYP’yi elden çıkarmakla görevli EYP operatörü tarafından belirtilir.

⁴ Bu, X ışını veya PM’nin durumunu değiştirebilecek diğer herhangi bir aktivite gibi eylemleri içerir.

⁵ Bu standart boyunca EYP imhasını yürüten PMKİ operatörleri EYP imha operatörleri olarak adlandırılır.

⁶ “Tesir süresi” terimi bazen burada birbirinin yerine kullanılır.

⁷ “Kalıcı etkisizleşme” terimi bazen burada birbirinin yerine kullanılır. PM’nin dış araçlarla, hedefin geçişine ateş edemediği, ancak kullanılması tehlikeli olabileceği halde “etkisizleştirdiği” söylenir.

4.4. Toplum katılımı

Toplum katılımını sağlamak ve sürdürmek, yerel halktan EYP imha operasyonları için gerekli desteği sağlamak açısından çok önemlidir. Bu iş birliği ayrıca, EYP kirliliğinin doğası ve kapsamı hakkında doğru ve zamanında bilgi toplanmasının yanı sıra emniyet ve güvenlikle ilgili diğer bilgilerin toplanmasını sağlar.

5. Mayın faaliyet usulleri ve EYP imhasına operasonel bir yaklaşım

EYP imhasına yönelik mayın faaliyeti yaklaşımı, birbirine bağlı bir dizi genel ilkeler, zorunlu eylemler, yönetimin gözetimi ve çalışma uygulamaları tarafından desteklenen esaslara yol göstericidir. EYP imhasının amacı, Mayın Faaliyet Kuruluşları için “Belirli Geleneksel Silahlar Sözleşmesi, Değişiklik Protokol II” ve “Anti Personel Mayın Yasağı Sözleşmesi”nde belirtilen bu yükümlülükleri yerine getiren EYP kirliliğini bertaraf etme yeteneği sağlamaktır.

5.1. Temel esaslar

Önem sırasına göre sıralanan aşağıdaki ifadeler, bir mayın faaliyet müdahalesinde EYP imha operasyonlarını gerçekleştirirken başvuru temel esasları oluşturur. EYP imha faaliyetlerinin planlanması ve yürütülmesi için bir mayın faaliyeti kapsamında genel bakışı sağlayan temel esaslar şunlardır:

- a. Hayatın korunması,
- b. Altyapı ve mülkün korunması,
- c. Durumun normallik durumuna mümkün olduğunca çabuk geri getirilmesi ve bunun iş güvenliği ve kalite gereklilikleri ile orantılı olması,
- ç. Ulusal Tehdit Analizini ve görev seviyesini Tehdit Değerlendirmesi hakkında bilgilendirmek için teknik bilgilerin toplanması.

5.2. Genel ilkeler

Ulusal standartların, Standart Uygulama Talimatlarının (SUT’ların), izin planlarının ve güvenli hale getirme usullerinin geliştirilmesi sırasında aşağıdaki sekiz EYP imha ilkesine uyulmalıdır:

a. Manuel etkisizleştirme teknikleri: Manuel etkisizleştirme teknikleri uygulanmamalıdır. EYP’leri etkisiz hale getirmek ve/veya elden çıkarmak için uzaktan (varsa) ve yarı uzaktan eylemler gerçekleştirilmelidir.

b. Yerinde imha: Mümkün olduğunda tercih edilir.⁸

c. Etkisizleştirme: Güç kaynağı(larının) su bazlı enerjisel bozulması, etkisizleştirmenin tercih edilen aracıdır.⁹

⁸ Yerinde imha yapıldığında kritik altyapılar zarar görebilir ve enerji kaynakları etkilenebilir.

⁹ Bu mümkün değilse uzak ve yarı uzak bileşen ayrımı yapılmalıdır.

ç. Tek kişi riski: Manuel yaklaşımlar tek kişilik bir risk olarak yürütülmelidir.¹⁰ Patlayıcı tehlike alanı içinde harcanan zaman en aza indirilmeli, kontrol noktasından ayrılmadan önce sağlam bir plan geliştirilmeli ve bilgilendirilmelidir.

d. Güvenli bekleme (tesir) süreleri: Olumlu bir işlem yapıldıktan sonra uygun güvenli bekleme süreleri uygulanmalıdır.¹¹

e. Tüm yaklaşımlarda Kişisel Koruyucu Teçhizat (KKT): Bir şüpheli EYP'ye tüm manuel yaklaşımlarda uygun¹² KKT giyilmelidir.

f. Emniyet şeridi ve tahliye: Olumlu bir eylem yapmadan önce uygun emniyet şeridi ve tahliye yerinde olmalıdır.¹³

g. Bileşen kullanımı: Herhangi bir manuel kullanımdan önce tüm EYP bileşenleri uzaktan veya yarı uzaktan hareket ettirilmelidir.

5.3. Zorunlu eylemler

Zorunlu eylemler, EYP imha esaslarını ve ilkelerini desteklemek için özel bir bakış sağlar. MMFO ve mayın faaliyet kuruluşları, özel operasyonel hususları kapsamında uygun olan zorunlu eylemleri benimsemelidir. Aşağıdaki zorunlu eylemler genellikle EYP imha faaliyetlerine uygulanabilir ve daha fazla manuel eylemin dayanabileceği örnekler sunar:

a. Keşfin yapıldığı ya da temizliğin başlatılmasından bu yana yerleştirildiğinden şüphelenilen bir EYP'nin tespit edilmesi durumunda tüm işlemler derhal durdurulur. Çalışmalar yalnızca mayın faaliyet kuruluşunun kasıtlı olarak hedef alınmadığı veya yeterli güvenliğin mevcut olduğu tespit edildikten sonra devam edecektir.

b. Belirli cihaz tiplerinin¹⁴ imhasından önce, imha planı yazılı olarak hazırlanmalı ve uygun seviyede onaya tabi tutulmalıdır.

5.4. Çalışma uygulamaları

Çalışma uygulamaları, operasyonel koşullar altında EYP imhasına özgü bir dizi genel önlemdir. EYP işletmecilerini yönlendirmeye, Kalite Güvencesini (KG) ve EYP imha işlemlerinin izlenmesini kolaylaştırmaya yardımcı olmak için destekleyici detaylar sağlarlar. Çalışma uygulamaları, hem EYP tehdidini hem de patlayıcı maddelere erişim gibi belirli kısıtlamaları yansıtan operasyonel durumlara bağlı olarak, bazen önemli ölçüde değişecektir.¹⁵

¹⁰ Güvenli hale getirme usulleri belirlenirken ek lojistik desteğin sağlanması uygun olabilir. Bununla birlikte, sadece bir kişi şüpheli veya teyit edilmiş EYP'den belli bir mesafede olmalıdır.

¹¹ Asgari olarak, başka bir manuel müdahale yapılmadan önce olumlu bir eylem yapıldıktan sonra 10 dakika uygulanmalıdır.

¹² Ulusal makamlar ve mayın faaliyet operatörleri, EYP imhasına uygun KKT gerekliliklerini belirlemek için patlayıcı tehdit ve operasyonel faaliyetlere dayalı bir risk değerlendirmesi yapmalıdır.

¹³ Bir EYP'den Net Patlayıcı Miktarı (NPM) ve parçalanma tehlikesinin belirlenmesi, olumlu faaliyetlerde bulunmadan önce mümkün değildir.

¹⁴ Bu cihaz tipleri bomba yüklü araçları, Uzaktan Komutalı EYP'leri, Pasif Kızılötesi EYP'yi ve diğer sensörleri içerebilir. MMFO ve mayın faaliyet kuruluşları gerekli onay önlemlerini belirlemelidir.

¹⁵ Teçhizat parçaları, aletler ve el yapımı molotof, termit ve patlayıcı olmayan tel kesme teknikleri gibi teknikler hakkında bilgi sağlamak için teknik notlar geliştirilecektir.

5.5. Yönetimin gözetimi ve yönlendirmeleri

Mayın faaliyet kuruluşları EYP imha operasyonları boyunca etkili iletişimi sürdürmelidir. Bireysel operatörler veya ekipler, onaylanmış izinlendirme planından, ilkelerden veya zorunlu eylemlerden sapma yaparken tavsiye ve/veya onay talep edebilmelidir.

6. EYP imha aşamaları

Aşama 1: Variş ve ilk sorgulama

Aşama 2: Detaylı sorgulama ve tehdit değerlendirmesi

Aşama 3: Değerlendirme ve planlama

Aşama 4: Görevin icrası

Aşama 5: Nihai imha ve raporlama

6.1. Aşama 1: Variş ve ilk sorgulama

Bir EYP imha kapasitesinin EYP kirliliğini tespit eden bir temizlik ekibinden bağımsız olması durumunda, EYP imha operatörlerinin görev alanına geldiklerinde bilgilendirilmeleri gerekecektir. EYP imha operatörü, patlayıcı tehdidinin yapısını bulmaya yönelik sorular sormalı, emniyet şeridi ve tahliye gibi azaltıcı önlemlerin gerekliliğinin değerlendirilmesini sağlamalıdır. Bu, hem personelin hem de yerel halkın güvende olmasını sağlar. Kilit bilgi gereklilikleri; EYP'nin yerini tespiti ve EYP imha sürecine devam etmeden önce uygun emniyet şeridi, tahliye ve herhangi bir destekleyici hizmetin mevcut olmasını sağlamak için muhtemel patlama riskinin değerlendirmesidir.

6.1.1. Emniyet şeridi ve tahliye

Herhangi bir EYP imhası olumlu eylemi başlamadan önce uygun bir emniyet şeridi yerleştirilmelidir. Bu, yerel halkı tahliye etmek için gerekli olabilir. Emniyet şeridi görevlileri arasında etkili bir iletişim sistemi bulunmalıdır. Görevliler, patlama tehlikesi altındaki bölgeye kasti olmayan erişimi azaltmak için uygun yerlere yerleştirilmelidir. Bazı durumlarda güvenlik güçlerinden yardım istenebilir. Bu gibi durumlarda mayın faaliyet kuruluşları, insani ilkelerin tehlikeye atılmamasını sağlamaya çalışmalıdır.

6.1.2. Kentsel güvenlik mesafeleri

Sıkışık bir kentsel ortamda faaliyet gösteriliyorsa, yeterli emniyet şeridi ve tahliye mesafeleri elde etmek zor olabilir. Emniyet tedbirlerinin kapsamı, yaklaşık Net Patlayıcı Miktarı (NPM), patlayıcı tipte beklenen ana imla hakkı veya önceden var olan fiziksel engellerin varlığı değişkenlerini göz önünde bulunduran risk değerlendirmeleri yoluyla güvenlik mesafelerini azaltmak mümkün olabilir.

MMFO, kontrol önlemleri ve hafifletici faktörlerin uygulanmasını içeren uygulanabilir risk değerlendirme süreci hakkında net bir rehberlik sağlamalıdır.

6.2. Aşama 2: Detaylı sorgulama ve tehdit değerlendirmesi

6.2.1. Detaylı sorgulama

EYP tehdidi hakkında mümkün olduğunca ayrıntılı bilgi toplanmalıdır. Detaylı sorgulamanın ne ölçüde kullanılacağı, göreve özgü operasyonel ve kavramsal faktörlerin sayısına bağlı olarak değişecektir. Bu faktörler görev ve tanıkların mevcudiyeti alanındaki eski bilgi ve deneyimleri içerecektir.

Asgari olarak şüpheli EYP'yi bulan personel ve tim/görev lideri detaylı sorgulamaya tabi tutulur. Buna ilave tanıklar aşağıdakilerden oluşabilir:

- a. Yerel güvenlik gücü personeli,
- b. Önceden savaşmış olanlar,
- c. Sahaya yakın yaşayan/çalışan siviller,
- ç. Yerel yönetim yetkilileri,
- d. Toprak sahipleri, altyapı işçileri ve yöneticileri.

Sorgulama yönlendirici olmamalıdır (örneğin, “kablo yeşil miydi?”). Ancak tanıkların bilgiyi açığa vurmalarına yönelik olarak açık bir iletişimi kolaylaştırmak için tasarlanmalıdır. Mümkün olan her yerde, aşağıdakilerin belirlenmesi şartı vardır:

- a. EYP “kimi” hedeflemektedir?
- b. EYP'yi “kim” yerleştirdi?
- c. EYP'de “hangi” bileşenler kullanılmış?
- ç. Bileşenler “nerede” bulunuyor?
- d. EYP “ne zaman” yerleştirildi?
- e. EYP “neden” yerleştirildi?

Müdahale edilene kadar önemli ölçüde değişiklik olabileceğinden, cihazın orijinal olarak yerleştirildiği koşulları göz önünde bulundurmak gerekir.

6.2.2. Tehdit değerlendirmesi

Nitelikli, sahaya özgü tehdit değerlendirmesi, herhangi bir EYP imha operasyonunun yürütülmesi için çok önemli bir önkoşuldur. Tehdit değerlendirmesi, birbirine bağlı üç alanın analizini içerir; niyet, yetenek, fırsat. Tehdit değerlendirmesi ile ilgili ilave rehberlik MMFS 07.14, EK-C'de verilmiştir.

6.3. Aşama 3: Değerlendirme ve planlama

Tehdit değerlendirmesi, şüpheli bir EYP'ye yaklaşmadan önce bir plan geliştirmek için temel alınmalıdır. Bu, muhtemel EYP özelliklerinin bir değerlendirmesini içermeli, “en muhtemel” ve “en kötü durum” senaryoları dikkate alınmalıdır.

Bu değerlendirme şunları içermelidir:

- a. Başlatma yönetimi (zaman/ komuta/ kurban başlatmalı),
- b. Bileşen parçalarının düzeni ve konumu,
- c. Anahtar türleri (yüksek metal içeriği/ düşük metal içeriği),
- ç. Net Patlayıcı Miktarı (NPM) ve parça tesiri tehlikesi dahil ana imla hakkı türü,
- d. Başlatıcıların sayısı ve türü (fünyeler) ve mümkünse elektrik kablolarının tipi ve rengi,¹⁶
- e. Güç kaynaklarının sayısı, türü ve yapılandırması.

Emniyet şeridine alma/tahliye alanı, değerlendirilen tehlike yarıçapı esas alınarak tekrar ayarlanabilir.

6.3.1. Planlama

Her EYP için etkisiz hale getirme usulleri, kontrol noktasında planlanmalıdır. Faal bir EYP tehdidi hala mevcutken, riskli alanda harcanan zaman en aza indirilmelidir. Plan, görevin tam olarak yerine getirilmesini kapsmalı ve sorumlu EYP imha operatörü daha geniş bir ekibe kısaca bilgi vermelidir.

Bu bilgi asgari olarak şunları içermelidir:

- a. EYP'nin yeri, kontrol noktası, tıbbi nokta ve emniyet görevlisi/emniyet şeridi;
- b. EYP'ye yaklaşma yolu,
- c. Beklenmedik bir patlama veya kaza durumunda yapılacak “faaliyetler”,
- ç. EYP'den kontrol noktasına, kontrol noktasından hastaneye kaza tahliye usulleri,
- d. Planlanan etkisiz hale getirme usulleri taslağı ve gereken yaklaşık süre,
- e. EYP imha operatörleri, emniyetten sorumlu görevliler ve ekip üyeleri arasındaki iletişim yöntemleri,
- f. Bölgedeki ikincil tehlikelerin detayları (örneğin petrol istasyonları, enerji hatları vb.).

¹⁶ Bileşen ayırma teknikleri uzaktan (varsa) veya yarı uzaktan elektrik patlatıcılarını kesmek için kullanılacaksa bu bilgi önemlidir.

Her bir yaklaşımdan sonra, EYP imha operatörü, daha sonraki bir yaklaşımdan önce ekibin bilgilendirilmesini ve plandaki herhangi bir değişiklik konusunda tavsiyede bulunmasını sağlamalıdır.

6.4. Aşama 4: Görevin icrası

Görevin icrası dört kategoriye ayrılabilir:

- a. İşaretle, sakın ve raporla,
- b. Yerinde imha (Yüksek infilak),
- c. Yerinde imha (Yakma/alçak infilak),
- ç. Etkisiz hale getirme usulleri.

6.4.1. İşaretle, sakın ve raporla

Bir mayın faaliyeti operatörünün, şüpheli bir EYP'yi işaretlemek, sakınmak ve raporlamak için seçtiği durumlar olabilir. Bu, imhadan önce, belirli bir usul veya planın belgelenmesi ve onaylanması gereken durumları içerebilir. İmha ve temizleme yeteneklerinin bulunmadığı veya belirli bir programda yer almadığı durumlarda, MMFO; bir EYP'nin uzun vadeli işaretlenmesini ve sakınmasını veya yeni teknik kapasitelerin geliştirilmesini desteklemek için uygulanabilir faaliyetler veya imha SUT'ları geliştirmelidir.

6.4.2. Yerinde imha (Yüksek infilak)

Kontrollü imha “yüksek infilak”, genellikle tercih edilen yöntemdir. EYP'ye uygun miktarda bir patlayıcının yakın fakat EYP'ye dokunmayacak şekilde yerleştirilmesiyle yapılmalıdır.

EYP'deki ana imla hakkına kolayca erişilemiyorsa, güvenlik tedbirleri alınan kapsamlı bir manuel kazı işlemi düşünülmelidir. En güvenli seçenek enerji kaynaklarının kesilmesidir. Bu mümkün değilse, tek bir elektrik bağlantısının yarı uzaktan kesilmesi düşünülebilir. Bu gibi hususlar, cihaz yerleşimi, EYP imha operatörünün ana yüke erişmek için ateşleme anahtarına yakın bir yerde kazı yapması gerektiğinde özellikle geçerlidir.¹⁷

Boşluklu imla hakkı başka bir seçenek olabilir. Bir boşluklu imla hakkının yeterince güçlü olduğunu varsayarak, ek bir kazı yapmak zorunda kalmadan EYP ana imla haklarını yerinde imha etmek mümkün olabilir. MMFO ve mayın faaliyet operatörleri, belirli operasyonel kapsamlarda kullanılacak boşluklu imla haklarının türü ve büyüklüğü hakkında özel rehberlik geliştirmelidir.

¹⁷ EYP ana imla hakkına kolayca erişilemiyorsa, yerinde imha uygun bir seçenek olmayabilir. EYP imha personeli, önemli mesafelere yayılabilen, bağlantılı veya “zincirleme” EYP ana üreticilerinin yarattığı tehdidin de farkında olmalıdır.

6.4.3. Yerinde imha (Yakma/alçak infilak)

Yüksek dereceli bir olay istenmediğinde veya gerekli teçhizat veya patlayıcı bulunmadığında, yakma veya diğer “alçak infilak” teknikleri düşünülebilir.¹⁸

Bu tür bir imha yapılırken, EYP imha operatörü şunları yapmalıdır:

- a. Yüksek infilak olayına yönelik bir plan,
- b. Alçak infilak olayına yönelik bir plan,
- c. Son duman belirtisinden sonra en az 30 dakikalık güvenli bir bekleme süresi uygulamak.

İmha yerinde, ana imla hakkına erişim EYP'nin ateşleme anahtarı yakınında kazı yapılmasını gerektiriyorsa, EYP'nin ateşleme devresine ek bir güvenlik unsuru getirilmesi dikkate alınmalıdır.

6.4.4. Etkisiz hale getirme usulleri

Bir EYP'yi kalıcı olarak etkisizleştirmek için etkisiz hale getirme usulleri yürütülür. Sonuçta, EYP güvenli bir durumdadır ve gereken tek eylem, ana imla hak(lar)ının ve patlayıcılar dâhil olmak üzere patlayıcı bileşenlerin nihai olarak elden çıkarılmasıdır.

Etkisiz hale getirme usulleri, normalde bir EYP imha operatörü tarafından kontrol noktasından EYP'ye kadar manuel yaklaşımlarla gerçekleştirilecek olan bir dizi uzaktan (varsa) ve yarı uzaktan eylemi içerecektir. Etkisiz hale getirme usulleri, bir mayın faaliyet kuruluşunun SUT'larında geliştirilmiş, akredite edilmiş ve belgelendirilmiş zorunlu faaliyetler, yönlendirmeler ve çalışma uygulamalarının yanı sıra öngörülen EYP imha esasları ve ilkeleri uyarınca yürütülmelidir. Bir EYP imha operatörü “en kötü durum”, “en iyi durum” ve “en muhtemel durum” senaryolarını planlamalı ve ana saha personelini buna göre bilgilendirmelidir.

Mayın faaliyet kuruluşları, çalıştıkları programlardaki EYP tiplerine yönelik etkisiz hale getirme usullerini içeren özel rehberlik esasları oluşturmalıdır.

6.5. Aşama 5: Nihai imha ve raporlama

6.5.1. Nihai imha

Bir EYP'nin yerinde imha edilememesi durumunda, patlayıcı içeren bileşenlerin nihai olarak imha şartı aranacaktır. Toplu EYP ana imla hakları için tercih edilen imha yöntemi, MMFS toplu imha usullerine uygun olarak patlayıcı imhasıdır.¹⁹

¹⁸EYP'nin başlatıcısını hedef alan bir yakma tekniği kullanmak kasıtlı olarak bir yüksek infilaka neden olabilir; bu, güvenli bekleme süreleri ve gömülü ana imla hakları yakmanın neden olduğu tehlikeler ile ilgili hususları ortadan kaldırır.

¹⁹ MMFS 09.30'a bakınız.

Yüksek patlayıcı bulunmadığında, yakarak imha işlemi de düşünülebilir. Bunun etkinliği el yapımı patlayıcının veya askeri/ticari patlayıcının türüne, miktarına ve durumuna bağlı olacaktır. Tek parça veya küçük ölçekli toplu imha önerilir; çünkü büyük miktarlarda el yapımı patlayıcı yakmak, yanma süresi oranına uygun bir emniyet şeridinin korunmasında zorluklara yol açabilir.

Diğer patlayıcı içermeyen yöntemler, el yapımı patlayıcının ana imla hakkını mekanik olarak parçalanması gibi zor koşullar altındaki seçeneklerdir. Bununla birlikte, büyük miktarlarda el yapımı patlayıcı tipleri, zehirli kimyasalların varlığı sebebiyle çevre üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir. Amonyum nitrat (gübre) bazlı el yapımı patlayıcılar bile, önemli kirletici maddeler olan alüminyum gibi yakıtlar içerebilir.

6.5.2. Bilgi yönetimi ve raporlama

Tüm ilgili bilgi toplama yöntemleri; tehdit analizi, tehdit değerlendirmesi ve EYP imha karar verme sürecinde kullanılmalıdır. MMFS 05.10, bilgi toplama ve analiz ilkeleri ve süreçleri hakkında daha ayrıntılı bilgi sağlar.

En ilgili ve güncel EYP teknik bilgilerine erişim, etkili bir EYP imha operasyonunun önemli bir bileşenidir. EYP imha operasyonları sırasında kullanılan yetenek gereksinimini, usulleri ve teknikleri yönlendirir; etkisiz hale getirme usullerinin temelini oluşturur ve mayın faaliyet sektöründe sürekli iyileştirmeyi kolaylaştırır.

7. Nitelikler ve eğitim

EYP imhası, PMKİ'nin bir alt kümesidir. Bu bölümde açıklanan ve ilgili MMFS Test ve Değerlendirme Protokollerinde (T/DP) ayrıntılı olarak açıklanan EYP imha nitelikleri hakkındaki rehberlik, PMKİ nitelikleri ve ilgili yeterlilikler üzerine mevcut MMFS rehberliğini geliştirmek için bir araç olarak görülmelidir.

7.1. Nitelikler

EYP imhası, değerlendirilen tehdide uygun olması gereken özel beceriler ve özel nitelikler gerektiren karmaşık bir girişimdir. EYP imhası birçok düzeyde gerçekleştirilebilir. Bu, EYP'leri yapan kişinin yeteneği ve hayal gücü gibi faktörlerle sınırlı kalmasının bir sonucudur. EYP'ler, tek bir ateşleme anahtarına sahip basit bir şekilde oluşturulmuş cihazlardan; çok sayıda anahtar, enerji kaynağı ve patlayıcı imla hakkı olan bir dizi karmaşık bileşenden oluşan son derece karmaşık cihazlara kadar farklı yapılarda olabilir.

EYP'ye müdahale nitelikleri, belirtilen operasyonel kapsamda değerlendirilen tehdide uygun olmalıdır. Tüm EYP imha operatörlerinin nitelikleri, MMFO veya yerine hareket eden kuruluşun şartlarını ve düzenlemelerini karşılamak zorundadır. EYP'ye müdahale etme ve imha yeterlilikleri ancak personel aynı zamanda T/DP 09.30'da belirtilen PMKİ yeterliliğine sahipse tanınır. Ayrıntılı yeterlilikler ve işletme kategorileri T/DP 09.31'de²⁰ listelenmiştir. Rehber olarak:

²⁰ T/DP 09.30/01/2014'te bulunan PMKİ yetkinliklerini tamamalamak için bu yetkinlikler geliştirilmiştir.

a. Seviye 1 EYP imha yeterliliği: Personel geniş manada tehdit kapsamını anlar, tehdit değerlendirmesi ve analizi süreçlerini bilir, belli kapsamda eğitildikleri EYP'leri tanır, gözetim altında EYP'ye müdahale teçhizatını hazırlar, bir temizlik timinin parçası olarak EYP arar, yarı uzaktan faaliyetlerin desteklenmesinde görev alabilir. Seviye 1 personel, etkisiz hale getirme faaliyetini planlamak ve icra etmek için yetkili değildir.

b. Seviye 2 EYP imha yeterliliği: Seviye 1 EYP imha yeterlilik becerilerine sahiptir. İlave olarak, belirlenen tehdidi anlama ve tehditin kritikliğini değerlendirebilir. Seviye 2 operatörleri, EYP imha teçhizatının hazırlanmasını denetlemek için ve denetim altında EYP'leri bulmak için tasarlanmış uzak veya yarı uzaktan eylemleri uygular. Seviye 2 personel, etkisiz hale getirme faaliyetini planlamak ve icra etmek için yetkili değildir.

c. Seviye 3 EYP imha yeterliliği: Seviye 1 ve 2 yeterlilik becerilerine sahiptir. İlave olarak, etkisiz hale getirme usulleri uygular ve EYP'lerin nihai imhayı uygun ortamda yapabilir.

ç. Müsait koşullarda insani maksatlı EYP imhası için rutin olarak gereken becerileri kapsayan Seviye 1,2,3 EYP imha yeterlilik becerilerine ilave olarak, ileri uzmanlık becerileri için de bir gereksinim olabilir. Seviye 3+ EYP imha yeterliliği, herhangi bir ortamda, belirli şartlardaki tehditleri ele almak için gerekli alanlarda eğitilmiş uzman EYP imha operatörleri içindir.

Seviye 3+ EYP imha yeterliliği, her bireyin aldığı uzmanlık eğitiminin kapsamını açıkça belirtmelidir.

Seviye 3 ehliyetinde kapsanmayan uzmanlık becerileri için bir gereksinim olduğunda, belirli bir görev için gerekli olan ek becerileri belirlemek sözleşme makamının; kendilerine ait Seviye 3+ operatörlerin göreve uygun olarak daha yüksek bir seviyede eğitim ve tecrübeye sahip olduğunu göstermek de mayın faaliyeti kuruluşunun görevidir.

İlave bir eğitime ihtiyaç olup olmadığı ya da bazı yeterlilik seviyelerinin hariç tutulması hususlarına dikkat edilmelidir.

Belirli ögelere sıkça rastlanırsa, bu ögelere müdahale konusunda; problemi sürekli olarak bir sonraki yüksek uzmanlık seviyesine yönlendirmek yerine, operatörün onlarla başa çıkmasını sağlamak için özel eğitim verilebilir.

7.2. Belgeleme

Her EYP imhası yeterliliği düzeyinde, eğitim organizasyonu veya bir bireyi belgelendiren tanınmış yetkili kuruluş, belgelendirme kapsamında, bireyin üzerinde eğitim aldığı disiplinleri açıkça listelemelidir.

Sertifikasyonu desteklemek amacıyla bireylerin, eğitim uygulama kayıtlarının tutulması teşvik edilir.

7.3. EYP imhası niteliklerinin kalitesi ve denetimi

MMFO ve mayın faaliyet kuruluşları, EYP imha operatörlerinin yetkinlik seviyesini ve kalitesini değerlendirmek için performans ölçütleri, uygun değerlendirme araçları ve usulleri geliştirilmelidir. Bu, yazılı sınavları, pratik çalışmaları, bir görevi gösteren veya PMKİ operasyonları sırasında performans değerlendirme usullerini içerebilir.

EYP imha yeterlilik standartları T/DP MMFS 09.31’de verilmiştir. Bu standartlar, planlama sürecini iyileştirmek, EYP imha personelinin kapasite geliştirme sürecini planlama ve değerlendirme sürecini geliştirmek için tasarlanmıştır. Kullanımı ayrıca, EYP imha operasyonlarına dâhil olan operatörlerin yeterliliklerinin ve eğitimlerinin geliştirilmesine yardımcı olabilir.

7.4. EYP imha ekibi

EYP imhası yeteneği, mayın faaliyet kuruluşlarına çeşitli şekillerde kazandırılabilir. EYP imha operasyonları, geçerli güvenlik ve operasyonel standartlar kapsamında uygun yöntemlerle, MMFS’nin gereklerini yerine getiren tim yapıları ve onaylanmış yöntemler uyarınca yetkili personel tarafından gerçekleştirilmelidir.

8. Kalite yönetimi

Temizleme işlemleri için özel kalite şartları MMFS 09.10, MMFS 09.11 ve 09.13’te verilmiştir. MMFS 07.12’de, mayın faaliyetlerinde kalite yönetimi ilkeleri ve mayın faaliyetlerinde kalite yönetim sistemleri için asgari gereklilikler hakkında genel rehberlik sağlanmaktadır.

9. Sorumluluklar

9.1. Milli Mayın Faaliyet Otoritesi (MMFO)

MMFO şunları yapacaktır:

- a. EYP imhası için milli standartlar oluşturmak ve sürdürmek,
- b. El yapımı patlayıcılardan kaynaklı ulusal tehdidi belirlemek,
- c. EYP imhası operasyonlarına uygun mayın faaliyet kuruluşlarını akredite etmek,
 - ç. EYP imha operasyonlarına uygulanacak Kalite Güvence (KG) ve Kalite Kontrol (KK) için standartları ve yönergeleri belirlemek,
- d. Mayın faaliyet kuruluşları tarafından görevlendirilen operatörlerin, EYP imhasının denetlenmesi ve araçlar ile performans ölçütlerinin kalitesini oluşturmak ve sürdürmek,
 - e. EYP imha eğitim kurumlarını akredite etme ile eğitim ve belgelendirme sürecini izleme yeteneğini tesis etmek, sürdürmek.
 - f. EYP imha operasyonlarına katılan mayın faaliyet kuruluşlarını akredite etme yetkinliğini tesis etmek ve sürdürmek.

g. EYP imha operasyonlarında yer alan mayın faaliyet kuruluşlarının iş alanını korumak için etkinliği, güvenliği ve önlemleri izleme yeteneğini oluşturmak ve sürdürmek.

ğ. EYP imha operasyonu olay raporlaması için milli sistemler kurmak,

h. Gerektiğinde EYP imha usulleri ve operasyonları için güvenli ile etkili milli standartlar oluşturmak için gereken uzmanlık ve bilgiyi elde etmeye yönelik ikili ve uluslararası düzenlemelere uygun olarak diğer ulusal hükümetlerden yardım istemek.

9.2. Mayın faaliyet kuruluşları

EYP imhasını yapan kuruluş şunları sağlayacaktır:

a. MMFO'dan veya için yerine/adına hareket eden kuruluştan EYP imha operasyonları için akreditasyon almak,

b. EYP imha operasyonları için milli standartlara uygun SUT'ların oluşturulması ve sürdürülmesi.

c. EYP imha operatörlerinin üstlenilen tüm görevler için yetkin ve uygun şekilde eğitilmiş, nitelikli ve donanımlı olmasını sağlamak,

ç. EYP imha operasyonları için çevreyi koruma usullerini içeren tutarlı, etkili ve güvenli bir şekilde SUT'lar uygulamak,

d. Etkilenen topluluğun tüm EYP imha faaliyetlerinin (eğitim dahil), temizleme düzenlemelerinin ve uygulamaları hakkında farkında olmasını sağlamak.

9.3. EYP imha eğitimi organizasyonu

EYP imha eğitimi organizasyonları şunları sağlayacaktır:

a. MMFO'dan veya onun yerine/adına hareket eden kuruluştan EYP imha eğitimi için akreditasyon almak,

b. MMFS'lere, yerel koşullara ve diğer ilgili düzenlemelere uyan EYP imha eğitimi için SUT oluşturmak ve sürdürmek,

c. Belgelendirme usullerini oluşturmak ve sürdürmek (Böylece eğitim tamamlama belgeleri, bireyin üzerinde eğitim almış ve yetkin olarak nitelendirilmiş olduğu disiplinleri açıkça listeleyecektir.).

EKLER:

EK-A Referanslar

EK-B Operasyonel Teçhizat

EK-A

Referanslar

Aşağıdaki dokümanlar, bu metinde atıf yoluyla bu standardın bir parçası haline gelen hükümler içermektedir. Tarih taşıyan referanslar için, bu yayımların sonraki değişiklikleri veya revizyonları geçerli değildir. Ancak, standardın bu bölümüne dayalı olan anlaşmaların tarafları, aşağıda belirtilen dokümanların en son versiyonlarını uygulama imkânlarını araştırmaya teşvik edilmektedir. Tarih taşımayan referanslar için, atıf yapılan dokümanın en son baskısı geçerlidir. ISO ve IEC üyeleri, hâlihazırda yürürlükte olan ISO ve EN sicil kütüklerini muhafaza etmektedir.

- a. MMFS 04.10 Mayın Faaliyet Terim, Tanım ve Kısaltmaları Sözlüğü,
- b. MMFS 05.10 Mayın Faaliyeti Bilgi Yönetimi
- c. MMFS 07.12 Mayın Faaliyetlerinde Kalite Yönetimi
- ç. MMFS 07.14 Mayın Faaliyetinde Risk Yönetimi
- d. MMFS 07.30 Mayın Faaliyet Kuruluşlarının Akreditasyonu,
- e. MMFS 07.40 Mayın Faaliyet Kuruluşlarının İzlenmesi,
- f. MMFS 08.10 Teknik Olmayan Keşif,
- g. MMFS 08.20 Teknik Keşif,
- ğ. MMFS 08.30 Temizlik Sonrası Dökümantasyon
- h. MMFS 08.40 Mayın ve Harp Kalıntısı Patlayıcı (HKP) Tehlikelerinin İşaretlenmesi
 1. MMFS 09.10 Temizlik Gerekleri,
 - i. MMFS 09.11 Muharebe Sahası Temizliği
 - j. MMFS 09.13 Bina Temizliği
 - k. MMFS 09.50 Mekanik Mayın Temizleme
 - l. TNMA 10.10/23 Enkazda Patlayıcı Mühimmat Tehlikesi Risk Değerlendirmesi, Yönetim (Moloz Kaldırma) İşlemleri
- m. TNMA 10.20/01 Patlama Tehlikesi Olan Alanların Tahmini

Bu referansların en son versiyonu/baskısı kullanılmalıdır. MAFAM, bu standartta kullanılan tüm referansların kopyalarını muhafaza etmektedir. MMFS'nin en son versiyonu/baskısına ilişkin sicil kütüğü MAFAM tarafından tutulmaktadır ve adresinde bulunan MAFAM internet sitesinden erişilebilir. MMFO, işverenler ve ilgili diğer kurum ve kuruluşlar, mayın faaliyet programlarına başlamadan önce bunların kopyalarını elde etmelidir.

EK-B

Operasyonel Teçhizat

Bu ekteki Tablo-1, yüksek patlayıcılar, dağıtıcılar ve termit dâhil olmak üzere güç kaynağına erişimi olan bir sistemde çalışan bir EYP imha ekibi için temel teçhizat gereksinimlerinin bir örneğini sunmaktadır. Tehdit değerlendirmesine bağlı olarak MMFO ve mayın faaliyet operatörleri, belirli tehditlere, operasyonel ve çevresel koşullara ve uygun tedarik zincirlerindeki erişime dayalı olarak Tablo-2’de listelenen öğeler de dâhil olmak üzere daha gelişmiş teçhizat gereksinimleri içerebilir.

Mayın faaliyet kuruluşları, program tasarımı ve izlemesi sırasında teçhizat gereksinimi değerlendirmeleri yapmaları ve yeni teçhizat türleri/kullanımları geliştirmek için çevik ve inisiyatif alan bir yaklaşım sürdürmeleri için teşvik edilmektedir. Sürekli gelişime yönelik bu yaklaşım, EYP imha operasyonları sırasında verimliliği, etkinliği ve güvenliği artırmalı ve kolektif en iyi uygulamayı sağlamak için sektörde paylaşılmalıdır.

B.1. Standart EYP imha teçhizat malzemeleri

Malzeme adı	Açıklamalar
İp ve kanca seti	Makara halatlarında düşük uzama/yüksek çekme dayanımı Karabinalar Kasnaklar Kazıklar Pensler Sapanlar ve kordonlar
Ateşleme kablosu	200 metre
Patlatıcı	
Devre test cihazı	
Bisturi/neşter	
J Bıçağı	
Operatör işaretleyici	
El dedektörü	
Dürbün	
El aletleri	Çekiç, bıçak vb.
Kazı araçları	

Malzeme adı	Açıklamalar
Su topu ve ateşleyicisi	
Uygun KKT	
Elektrik patlatıcıları	
Yüksek patlayıcılar	
İnfilaklı fitil	

B.2. Donanımlar

Malzeme adı	Açıklamalar
X-Işını	
Kameralı uzaktan kumandalı araçlar	
İnsansız hava aracı	
Fiber kablo	Gizli eşyaların içini gözlemlemek için
Ağır tip ip ve kanca seti	Birden fazla veya büyük eşyaları çekmek için
Araçlı EYP çıkarıcı/bozucu	
Boşluklu imla hakkı	
Pet şişeye yapılan dağıtıcı	
Piroteknik meşaleler ve/veya termit	
Kısa devre test cihazı	

